

ЕВГЕНИЙ БАРАТИНСКИ ЕСЕН

Превод от руски: Николай Бояджиев, —

chitanka.info

Септември! Хладно слънцето блести,
 със своя изгрев закъсняло,
 като невярно злато с лъчи трепти
 в негладко водно огледало.
 Край хълмовете вие се мъгла;
 и къдравият дъб жълтее;
 роса удавя ранните поля;
 лист трепетликов червенее;
 не чувам птичи гласове. Мълчат
 беззвучни небесата и лесът!

Септември. Идва есен с вечерта.
 В уся и в полето сиво
 прах сребърен посипва заранта,
 студът блести така красиво!
 Ще се пробуди дъжделив Еол;
 и разлюляна ще завие
 гората — здрачния и влажен дол
 със пъстри листи ще покрие;
 небето облаци ще връхлетят,
 реките с буйна пяна ще текат.

Прощавайте, сияйни небеса!
 Природни красоти цветисти!
 Вълшебен шепот, завладял леса,
 и люспести води златисти!
 Сън на минути летни! Ето че
 дървар в горите оголели
 със брадвата си ехото сече
 и скоро, снежно побелели,

дъбрави, хълми с образ замъглен,
ще отрази потокът заледен.

4

А при това свободният селяк
    плода на своя труд събира:
в ливадите събрал купи от злак,
    със сърп към нивата напират.
Върху бразди пожънати лежат
    сноп върху сноп в кръстци блестящи,
или навън колите ги влекат,
    под тежкия товар скриптящи,
и град ще се издигне златовръх
край селските колиби с хлебен дъх.

5

Дни свети! Селско тържество кънти
    под всяка стряха одимена,
бухалка бие, камъни върти
    с шум мелницата съживена.
За тежки дни орачът у дома
    блага прикътта. Идвай, зима!
Във къщи радват се на топлина,
    хляб, сол, пенлива брага има;
ще вкуси той, от грижи облекчен,
плода на своя труд благословен!

6

А ти, когато встъпваш в есента,
    орач на жизнената нива,
и земната съдба със милостта
    пред теб напълно се разкрива;
когато трудовия ти живот
    възнаграждавайки, браздата
се готви да предава своя плод
    и зрее жътва скъпа, и в зърната

на мислите я сбираш, с пълнота
разбрал човешката съдба в света —

7

като орача ли си награден?
И ти, тъй както той, си сеял
с надеждата за плодотен ден
и златни сънища лелеял...
Любувай им се! С гордост ги зови!
Брой всички свои постижения!...
Към светските мечти и труд, уви,
от теб са струпани: презрения,
позора зъл на твоята душа,
познала и обиди, и лъжа.

8

Денят се извиси и дързостта
на младините лековерни
ти проумя; изпита пропастта
на луди и на лицемерни.
Ти беше милосърден мъж,
на увлечения приятел;
на тайнствен блясък цар и изведнъж
на пусти дебри съзерцател;
сам със тъгата, стона й унил
с със своята гордост бавно задушил.

9

Но ако непринудения вик
негодувание извика,
ако тържествен, див възникне в миг
в сърцето стон на скръб велика:
изтръпнала би в своя бал
до кости глупавата младост,
и младенецът с плач би изтървал
играчката и вече радост

на своето чело не би видял,
и жив човекът в него би умрял!

10

Зови света на празник най-подир!
Хазаин щедър, сладкодугмен!
Моли, подреждай гостите на пир,
на пир объркан, остроугмен!
По лакомства ще бъде несравним!
С какъв изящен ред домашен
блести!... Но всички имат вкус един
и той е като гроба страшен;
седни и помена свърши ти сам
в тон с радостта на своя дух терзан!

11

С каквото и да бъдат след това
надеждите ти озарени,
с каквато мисъл да реши зова
последното вихровъртене,
то нека с насмешливо тържество
умът сърцето затрептяло
смири и удуши там с мъжество
едно цвъртене закъсняло
и ще получиш, като дар богат,
на опита смразяващия хлад.

12

Или със скръбен жизнен идеал,
отърсил образите земни,
предела земен недалеч съзрял,
цфтящ бряг зад мъгли студени,
край-отмъстител, който в сън блажен зове
повярвал с чувство обновено
и в живите метежни гласове,
заслушан в химна знаменит смирено,

като във арфи, чийто строй предвзет,
от тебе неразбран, не бе приет —

13

пред занаята оправдан навел
чело, ще паднеш със смирение,
с надеждата, неவிждаща предел,
и с утолено убеждение:
знай, свойто аз ти няма да внушиш
на земния звук, няма тука
суетните чада да посветиш
в света на своята наука;
знай, висша или земна, тя на таз
земя не е за нея, а за нас.

14

Ей бясно се понася ураган,
лесът надига говор шумен,
върви запененият Океан
и бий брега талаз безумен:
тъй често глас с банален празен шум
събужда у тълпа ленива
заспалия дълбоко беден ум
и отзвук звучен там открива,
но няма да го чуе оня глас,
изстрадал дълго земната си страст.

15

И нека заблудената звезда
в погрешен полет да мъждука
и изтече в небето без следа;
и нека замени я друга:
земята не е в ущърб от една,
светът със слух не реагира
към воя ѝ заглъхнал в далнина,
тъй както към лъча в Ефира,

от нейната сестра новороден
и към привета в свода извисен.

16

Настъпва зима, бедната земя
е във плешивото безсилие
и радостно блестящите поля
със класове на изобилие
заменя смърт, и образите на
сезона, който си отива,
ще станат равни, снежна пелена
еднообразно ще ги скрива:
пред теб от днеска е такъв светът,
но няма там към бъдна жътва път!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.